

Rechtstreeks

vrijzinnig humanistisch tijdschrift

Verder in dit nummer: Een vrijzinnig humanist in India - Welkom in de psychiatrie - Bang - Dilemma - Joseph Popelier, burgerlijk begraven in 1912 - De exodus is van alle tijden - Gender in het onderwijs - Bijbel & Koran, geen basis voor samenleving - Zorg rond het levenseinde - Op naar een nieuwe orde? - ...

Het is wellicht een open deur intrappen, maar 2015 was een bewogen jaar. Afwachten of het ook een scharnierjaar in de geschiedenis zal blijken. Het stof moet nog gaan liggen om het slagveld te kunnen overschouwen, maar de grote lijnen zijn duidelijk. Het klimaat slaat op hol, Volkswagen is een maffioos bedrijf, het Midden-Oosten is op de vlucht en er ontploffen bommen in onze achtertuin. Het Avondland schoot in een kramp, maar La Merkel antwoordde met 'Wir schaffen das'. TIME riep haar uit tot 'Persoon van het Jaar' en ik wil daar voor één keer niet lacherig over doen; niet alle eindejaar lijstjes zijn luie kopies van het voorgaande jaar. Hoed af voor Mutti.

Het is evenwel nog maar de vraag of we uit dat alles iets gaan leren. Is ons verstand niet te klein voor zoveel miserie? Trekken we de gordijnen dicht en draaien we de knop van radio en tv om? 'Laat ons gerust!' Ik heb begrip voor die hartenkreet, maar het is een fout signaal. Europa moet de rug rechten. Het ontstaan van zoveel nieuwe burgergroeperingen, genre Occupy, Hart boven Hard, Podemos, e.a. met diepe wortels in de samenleving, is een goed teken, een teken van legitiem verzet; de sluiting van kern- en steenkolen centrales is geen bedreiging voor het milieu, maar een opportuniteit voor een nieuw en proper energiebeleid. Laat u niet lam slaan door cijfers, genre één miljoen vluchtelingen. Achter elk getal schuilt een mens. We

gaan dit samen moeten oplossen, als humanisten en trotse erfgenamen van de Verlichting.

Europa is ook mee schuldig aan de huidige chaos in het Midden-Oosten. Ik zei het reeds eerder onder de Menenpoort op 11 november '15: "Vorig jaar was het een eeuw geleden dat de Eerste Wereldoorlog uitbrak. Tijdens deze oorlog vochten honderdduizenden moslimsoldaten uit Noord-Afrika, West-Afrika en India mee in de Britse en Franse legers. Ze vochten mee voor onze vrijheid en tienduizenden lieten het leven. Deze oorlog was ook bepalend voor de islam zoals we die nu kennen. De landkaarten van de Arabische wereld werden door Britten en Fransen nog tijdens het conflict hertekend (Sykes-Picot-verdrag uit 1916, red.). Het Ottomaanse rijk werd opgedeeld in kunstmatige staten als Irak, Jordanië en Syrië waarmee de droom van een Arabische eenheid bewust werd vernietigd. Vandaag bevechten moslims elkaar én het Westen. De schokgolven van de Grote Oorlog blijven onverminderd ravages aanrichten."

Maar u hoeft zich als individuele burger niet schuldig te voelen, tenzij u verzuimt een deel van de oplossing te zijn. U zult ook in 2016 onverminderd keuzes moeten maken: koopt u een fijn-stof-diesel, of toch maar een elektromotor of een bakfiets, zijn alle politici corrupt of betaalt u in het vervolg uw loodgieter boven tafel, zijn alle moslims jihadisten of gunnen we alle godsdiensten hun rechtmatige, maar ondergeschikte plaats?

We zullen ons als humanisten wellicht tot het einde van onze dagen blijven er-

geren aan de puinhopen die godsdiensten creëren. Aan hun vaak draconische 'oog om oog, tand om tand'-strafrecht en vrouwonvriendelijkheid. Het lijkt alsof het deel uitmaakt van het DNA van de halve wereldbol. Ik word daar moedeloos van. Maar als ik anderzijds gelovige mensen met passie hoor (s)preken over hun belijdenis, dan sta ik met mijn mond vol tanden. Als blijkt dat al mijn wetenschappelijke en humanistische ratio afketst op een harnas van gelovige gloed, dan buig ik het hoofd en druipt af. Zou een wereld zonder godsdiensten een betere wereld zijn? Ik moet hopen van wel.

Laat mij toch maar eindigen met een ferme oproep om zelf (na) te denken. Het doet mij denken aan de column van

Werkten mee aan dit nummer:

Philip Bolle, Jean Pierre Callant, Dominiek Dendooven, Danie Heughebaert, hvdM-leper, Sofie Sanders, Stefan Vanwildemeersch en Peter Vanthuyne.

Redactieadres:

Norbert Gadeyne
Siegenlaan 48 te 8900 Ieper
E-mail: philip.bolle@telenet.be

Lay-out:

Deruddere bvba

RECHTSTREEKS is een uitgave van de Ieperse Vrijzinnige Koepel (IVK)

Lid worden van HVV/OVM kost 12,00 euro per jaar, te storten op rekeningnummer BE47 6469 0125 3080

Met de steun van deMens.nu en de provincie West-Vlaanderen

Guido Vandenbroucke, voorzitter van Natuurpunt / de Bron over zijn studietijd in het vrij onderwijs toen hij aangemaakt werd zilverpapier te sparen voor de arme negertjes in de missies van Congo. Toen hij in het secundair op verkenning trok naar de zolders van het internaat, vond hij over de volle lengte van het gebouw duizenden proppen zilverpapier. Een meter dik! "Het was", zo zegt hij "er paters en nonnen vooral om te doen ons een schuldgevoel t.a.v. die arme negertjes aan te smeren en om ons te leren om het schuldgevoel kwijt te raken". Zijn kritische stem is op die zolder wakker geworden: "Laat je nooit meer iets wijs maken".

(Philip Bolle)

Inhoudsopgave

- p 4 Een vrijzinnig humanist in India
- p 9 Welkom in de psychiatrie
- p 10 Joseph Popelier, burgerlijk begraven in 1912
- p 12 De exodus is van alle tijden
- p 16 Bang
- p 18 Dilemma
- p 20 Bijbel & Koran, geen basis voor samenleving
- p 23 Zorg rond het levenseinde
- p 24 Gender in het onderwijs
- p 28 Op naar een nieuwe orde?
- p 32 Debatwedstrijd

EEN VRIJZINNIG HUMANIST IN INDIA

Allicht zijn er weinig landen waar religies zo alom tegenwoordig zijn dan India. Wie Old Delhi verkent, begint meestal aan de Jama Masjid, de grootste moskee van Zuid-Azië en wandelt dan de chaotische en kleurrijke hoofdstraat Chandni Chowk af. Over een afstand van nauwelijks anderhalve kilometer passeer je er de Lal Mandir (jain tempel), de Gauri Shankar tempel (hindoe), de Central Baptist Church (christelijk), de Gurdwara Sis Ganj Sahib (sikh) om uiteindelijk bij de Fatehpuri masjid (opnieuw een moskee) aan te komen, en daarmee laat ik de kleinere moskeetjes, gurdwaras, tempeltjes en andere schrijntjes onderweg achterwege. Als overtuigde atheïst voel ik me er enigszins ongemakkelijk bij - het is best bangelijk al die overtuigde gelovigen samen te zien, maar tegelijk vind ik het een ontzettend fascinerend spektakel.

In november was het de vierde keer in amper twee jaar dat ik naar India trok. Op het vliegtuig bekeek ik de film 'PK'

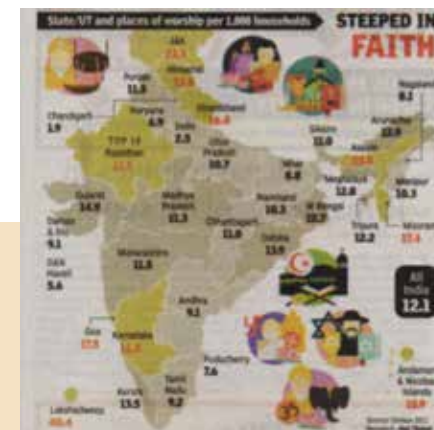

uit 2014. Die stond al langer op mijn verlanglijstje om de banale reden dat het eerste kwartier zich in mijn geboortestad Brugge afspeelt. De film verraste me. Niet alleen om dat hij plezant en goed bleek te zijn - een prima aanrader voor wie met het Bollywoodgenre wil kennismaken - maar vooral omwille van het thema: een enigszins kritische blik op godsdiensten. Het verhaaltje is tamelijk onnozel: een ruimtewezen dat er net als de mens uitziet moet de aarde verkennen. De eerste aardling die hij ontmoet, steelt echter zijn "remote control" waarmee hij terug naar zijn planeet kan. Die remote control is een schitterende, grote edelsteen die later in de film nog terugkomt als een zogezegd door Shiva aan een bekende goeroe geschonken relikwie. PK (Hindi voor tipsy) want zo wordt onze ruimteman al gauw door de aardbewoners genoemd, gaat op zoek naar zijn remote control en hoopt dat via God terug te vinden. De aardbewoners hebben hem immers verteld dat God voor alles zorgt. Het blijkt echter heel moeilijk om God te vinden: er zijn zoveel verschillende godsdiensten en hun gebruiken om met God in contact te komen en Hem gunstig te stemmen, spreken elkaar tegen en zijn erg verwarrend. Keer op keer wordt PK tempel, gurdwara, moskee of kerk buitengeworpen omdat hij zijn schoen aan of net niet aan heeft, omdat hij zijn hoofd bedekt of net niet bedekt houdt, omdat hij het verkeerde offert of de verkeerde handelingen stelt. Ook op de affiches met

de oproep "Gezocht: God!" die hij over heel Delhi rondhangt, krijgt PK geen afdoend antwoord. Dat zorgt voor allerlei hilarische toestanden. Uiteindelijk zal PK het doorhebben: die godsdiensten en de bedienaars van de erediensten vinden zo maar wat uit. Ze hebben helemaal geen directe verbinding met God! Op het einde van de film zal PK live in een televisiestudio de bekende goeroe van een hindoesekte ontmaskeren en zo zijn remote control terugkrijgen waardoor hij ook naar zijn planeet terugkan.

De film heeft dus een erg kritische houding ten opzichte van godsdiensten en dat is iets wat in het op dat vlak erg gevoelige India zelden ongestraft kan. Ondanks het gigantische publiekssucces - PK is het grootste Indiase kassucces ooit - bleven protesten dan ook niet uit. Vooral fundamentalistische hindoes riepen op tot een boycott omdat de film hun religieuze gevoelens zou schenden én in het bijzonder Shiva, toch een van de populairste veruitwendigingen van God in het hindoeïsme, zou beledigen. Bon, we zouden kunnen zeggen dat het gigantische box office succes in het grootste filmland ter wereld die critici lik op stuk geeft. In elk geval is het een hoopvol teken voor de vele Indiërs die religieuze verdraagzaamheid voorstaan.

En die verdraagzaamheid is van levensbelang in een land als India waar om de zoveel jaren slachtpartijen plaatsvinden tussen verschillende religieuze

gemeenschappen, iets wat er bekend staat onder het eufemisme "communal violence". De onrust daarover is op dit ogenblik groter dan ooit tevoren, onder meer omdat India bestuurd wordt door de hindoe-nationalisten van de BJP. De huidige eerste minister Narendra Modi was minister-president van de belangrijke deelstaat Gujarat toen daar in 2002 in drie weken tijd ongeveer duizend moslims werden afgemaakt. Hij zou toen niets gedaan hebben om de agressie van de hindoes ten opzichte van de moslims af te zwakken. Dat er op het vlak van religieuze (on)verdraagzaamheid wat broeit in India bleek ook uit de pers in de kleine week dat ik er in november was: de 'Times of India' publiceerde een kaartje waaruit blijkt dat er in India gemiddeld voor 1.000 huishoudens 12 gebedshuizen zijn. Dat kan zelfs oplopen tot 40, zoals in de kleine eilandengroep Lakshadweep. De titel van het kaartje was niet voor niets "Steeped in Faith" (doordrenkt van het geloof).

Dieper dan een kaartje over het aantal gebedshuizen ging het hoofdartikel van het progressieve opinieblad 'Outlook' van 16 november waarin men zich de vraag stelde of India niet langzamerhand een hindoe kloon van het islamitische Pakistan aan het worden was, een land

EEN VRIJZINNIG HUMANIST IN INDIA

waar de liberale waarden in gevaar zijn, waar mythe boven rede staat en religie boven de wetten. Er waren de afgelopen maanden genoeg slechte voortekens: enkele religieus geïnspireerde moorden, waaronder de lynchpartij van een arme man die ervan verdacht werd rundsvlees te hebben gegeten (wat heiligschennis is voor de hindoes), naast vele andere voorbeelden van verbaal en fysiek geweld.

Opgeleide Indiërs zijn maar wat fier op het feit dat hun land niet alleen de grootste democratie ter wereld is (wat inderdaad een gigantische prestatie is als je de grootte van het land en de samenstelling van haar bevolking in acht neemt), maar ook een seculiere staat. Hoewel. Dat is maar tot op zekere hoogte zo. Hoewel de federale staat in haar wetten ervoor zorgt dat alle door de Verenigde Naties aanvaarde Rechten van de Mens ook in India zonder verwijl gelden, doet men voor alles wat met familierecht te maken heeft, beroep op het gewoonterecht van de religieuze gemeenschap waartoe men behoort. Dat houdt dus in dat voor wat betreft huwelijk, adoptie, erfrecht en dergelijke meer leden van de moslimgemeenschap een Indiase variant van de sharia volgen, sikhs, jains, boedhisten en hindoes volgen de hindoe wet en christenen dan weer de christelijke wet (die grotendeels gebaseerd is op Engelse wetten).

In het dagelijks leven is de invloed van de verschillende godsdiensten dus nog

steeds enorm groot, en dat eigenlijk niet alleen voor wat betreft familierecht. Een ander voorbeeld is immers het kastenstelsel dat hoewel voortkomend uit het hindoeïsme nog steeds zijn nefaste effecten heeft in alle geledingen van de maatschappij - dus ook bij niet-hindoes. Het systeem houdt onder meer in dat iedereen in de maatschappij die rol moet spelen waartoe hij/zij voorbestemd is. Wie letterlijk straatarm is, heeft dat te danken aan het slechte karma in een vorig leven. Hij/zij moet zich bij die armoede neerleggen en ijveren voor lotsverbetering gaat dus in tegen de maatschappelijke orde (en tegen de wil van God). De “dalits” (kastelozen) die helemaal onderaan de maatschappelijke ladder staan, zijn daar door een goddelijke orde terecht gekomen. Het resultaat van dat alles is dus onder meer een grote gelatenheid op sociaal vlak. Velen beseffen dat dit een grote hinderpaal voor maatschappelijke vooruitgang is, maar het blijkt al decennia nagenoeg onmogelijk om deze religieus geïnspireerde gewoonten te doorbreken.

Meer nog, in het verleden dachten sommige een oplossing te vinden in het vervangen van de ene religie door de andere. (ik gebruik hier bewust “religie” en niet “godsdienst”). Zo iemand is bijvoorbeeld Ambedkar (1891-1956), de architect van de Indiase grondwet en iemand die ik precies omdat hij zich niet neerlegde bij het lot, persoonlijk moreel hoger acht dan de alom bejubelde (en inderdaad ook eerbiedwaardige) Gandhi.

Ambedkar, of Babasaheb zoals hij door zijn volgelingen werd genoemd, was een dalit (kasteloze) die er (met vanzelfsprekend veel moeite) in geslaagd was een academische carrière uit te bouwen met doctoraten aan Columbia University en de London School of Economics. Terug in India werd hij na verloop van tijd de onbetwiste leider van de dalits. Na de Tweede Wereldoorlog riep hij zijn volgelingen op om zich massaal te af te keren van het hindoeïsme en zich te bekeren tot het boeddhisme dat als religie wél alle mensen gelijkwaardig beschouwt. Ambedkar kwam ook ter sprake in een inspirerend gesprek dat ik vorig jaar in Mumbai mocht hebben met de Belgische zuster Jeanne Devos (°09.01.35), de katholieke non die het National Domestic Workers Movement heeft opgericht dat zich ontfermt over verschopte straatkinderen en misbruikt huispersoneel. Devos wist me te vertellen dat er vandaag nog steeds vrome hindoes zijn die pertinent weigeren een standbeeld van de toch grote leider Ambedkar aan te raken. Hij was immers een ‘onaanraakbare’ en dat geldt ook voor zijn afbeeldingen.

Nergens echter zag ik ooit in India het goddelijk principe zélf in vraag gesteld worden. In de film ‘PK’ kant men zich tegen georganiseerde godsdiensten, of beter: tegen bedienaars van de eredienst die eigen profijt voorrang geven. Het bestaan van een god zelf wordt echter niet ontkend, zelfs niet in vraag gesteld.

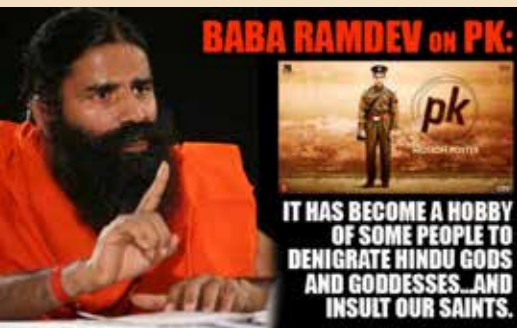
Zowel ‘PK’ als alle aardlingen in de film gaan er van uit dat God bestaat. De humanistische boodschap van de film is dat alle mensen, ongeacht de vorm van hun eredienst, kinderen van dezelfde God zijn. God is er een vanzelfsprekendheid. En zo is het in heel India.

Zijn er dan wel vrijzinnigen? Natuurlijk zijn zij er, ze hebben het alleen niet onder de markt. Op een bevolking van meer dan 1,2 miljard zouden er slechts een half miljoen lid zijn van een of andere seculiere (lees: humanistische) organisatie. Dat is dus verwaarloosbaar weinig. Onder die organisaties, die vaak enkel regionaal actief zijn, is er ook een Indian Humanist Union, het equivalent van onze deMens.nu. Vraag is of wat men in India als “humanist” beschouwt hetzelfde is als wat wij als “vrijzinnig humanist” omschrijven. Volgens www.indianhumanist.org gaat het om iemand wiens levensbeschouwing ervan uit gaat dat in de ethiek de mens centraal staat en die in een geest van de rede en vrij onderzoek werkt aan een betere wereld. De Indiase humanisten omschrijven zich als niet-theïstisch en aanvaarden geen bovennatuurlijke visies op de werkelijkheid. Wanneer ik dan kijk naar de lijst van Indiase humanisten op dezelfde website, vallen mij onmiddellijk de namen van Siddhartha Gautama en B.R. Ambedkar op. Over deze laatste heb ik het hierboven gehad en de eerste is niemand minder dan de prins uit de vijfde eeuw voor onze tijdrekening die de

EEN VRIJZINNIG HUMANIST IN INDIA

Boeddha wordt genoemd. Nu, zonder al te veel in details in te gaan: een godsdienst is het boeddhisme inderdaad niet, want het kent geen god, maar een religie is het wel. Haar doel is immers het bereiken van een innerlijke vrede, waarin het aardse lijden is 'opgelost', met andere woorden een niet-godsdienstige, spirituele levensbeschouwing. Die innerlijke vrede beschouwt men als 'de ware natuur' en kan men dus wel enigszins als een goddelijk principe omschrijven.

In onze westerse opinie is een vrijzin-

nige iemand die zoekt wetende dat hij de waarheid allicht nooit kan vinden als die waarheid er al is. Een boeddhist gaat er daarentegen van uit dat die waarheid - de verlichte staat - wel bereikt kan worden. Mij schijnt dat nog enigszins aanvaard te worden in India (ook al is in het geboorteland van de Boeddha minder dan 1% van de bevolking boeddhist) maar wat voor vele Indiërs helemaal onbegrijpelijk lijkt te zijn, zijn zij die élk goddelijk principe afwijzen, de atheïsten of "rationalists" zoals ze in India wor-

den genoemd. In de laatste twee jaar werden drie dergelijke 'rationalisten' vermoord omwille van hun opinies. De laatste in de rij was de 77-jarige Dr. Kalburgi in augustus 2015 in de zuidelijke deelstaat Karnataka. De aanleiding voor de moord zou zijn omdat de gevierde universiteitsprofessor zou gezegd hebben dat er niets mis is met het urineren tegen afgodsbeelden. De ware reden waarom hij en twee anderen vermoord werden en vele andere van hun medestanders bedreigd, is omdat zij wél het godsprincipe in vraag durfden stellen en onder meer daarmee de gevoelens van fundamentalistische hindoes hadden gekwetst. Martelaren van het vrije woord, ze bestaan dus nog.

Tot slot: ik ben geen indoloog, beschouw mezelf zeker niet als een kenner van India, laat staan als een specialist in religies of andere levensbeschouwingen. Ongetwijfeld staan hier boven oversimplificeringen en misschien zelfs ronduit foute veronderstellingen. Ik besef ook dat deze bijdrage eerder eruit ziet als stroom op papier gezette gedachten dan een goed onderbouwd artikel. Het leek mij alleen zinvol iets wat mij danig bezighield tijdens vooral mijn laatste verblijf in dat fantastische land dat India is, met gelijkgezinden te delen.

(Dominiek Dendooven)

WELKOM IN DE PSYCHIATRIE

De afkorting PAAZ staat voor: Psychiatrische Afdeling binnen een Algemeen Ziekenhuis. De PAAZ is vooral gericht op relatief kortere opnames bij psychiatrische crisissen of na suïcidepogingen, bij depressies, verslavingsproblemen, enz.

'PAAZ' is ook de titel van een psychiatrische roman, waarin Myrthe van der Meer (°1983) haar eigen ervaringen beschrijft. Ze werkte als gedreven redacteur, maar werd dringend in de PAAZ opgenomen met een ernstige depressie en een diep doodsverlangen. Ze beschrijft haar vijf maanden lange opname, haar zoektocht naar de uitgang, haar zoektocht naar zichzelf, langs vreemde patiënten en nog vreemder therapeuten. Ze leert er onder andere Simonne kennen. Haar vijfjarig zoontje werd buiten haar weten om herhaaldelijk misbruikt door haar ex, foto's werden op het internet gevonden, Simonne stort in, schuldgevoelens, agressie. Tijdens haar opname gebeurt het misbruik echter opnieuw. Simonne wordt op het politiebureau geroepen om er de afstotelijke foto's van haar eigen kleine zoontje te identificeren...

Terug op de dienst zoekt een hopeloze Simonne steun bij Myrthe. Ze overdondert haar met huilend waarom, waardoor, mijn fout, hoe verder, nog leven waard, zoets mag je als moeder toch niet zien, van je eigen kind? Vragen die geen antwoord vinden, geen antwoord kunnen krijgen.

Later op de avond praat Myrthe er zelf over met haar therapeute Gwen, waarom, waardoor, wiens fout, hoe verder, het leven waard? Hoe, in hemelsnaam, een zinnig antwoord geven? Ze schrijft: "Zwijgend staren we naar de puzzelbal. Dan besef ik dat mijn vragen dezelfde zijn die Simonne deze ochtend aan mij stelde, dezelfde vragen die Gwen morgenochtend op haar beurt aan haar man zal stellen. Want misschien is dat wel soms, waarom mensen met elkaar praten. Niet om antwoorden te krijgen, maar om vragen te delen. Omdat sommige vragen aan alle antwoorden voorbijgaan. Omdat sommige vragen gewoon te erg zijn om in je eentje te dragen."

Zelf al aan gedacht?

Hoe vaak willen we niet, bij een moeilijk gesprek, zelf een oplossing aanbrenge, een relativering geven, terwijl gewoon luisteren, gewoon meelevend luisteren óók praten is?

(Danie Heughebaert.)

'PAAZ', Myrthe van der Meer (pseudoniem). Uitg. The House of Books. 352 pagina's.

JOSEPH POPELIER, BURGERLIJK BEGRAVEN IN 1912

Onderstaand is een herinnering van Noël Popelier aan zijn grootvader Joseph die in Menen als een der eersten burgerlijk werd begraven. En voor wie dit vandaag de normaalste zaak van de wereld vindt, moet vast en zeker verder lezen. Een mooi verhaal met als toemaat, een ontluisterend, giftig commentaar in de toenmalige katholieke krant "De Meenenaar". (P.B.)

"Alhoewel ik mijn grootvader niet heb gekend, was hij desondanks heel aanwezig in mijn familie. Geboren 12 juni 1876 te Menen en na een korte ziekte (longontsteking) jong gestorven op 9 maart 1912, amper 35 jaar oud.

Waarom bleef hij dan zo sterk aanwezig in de herinneringen van zijn nazaten? De hoofdreden was ongetwijfeld het feit dat zijn burgerlijke begrafenis in 1912 waar meer dan duizend mensen aanwezig waren een ongelooflijke gebeurtenis was voor de stad Menen en omstreken. Er waren al eerder 'civiele' begrafenis geweest, maar niet van deze omvang van een blijkbaar goed bekende persoon.

Even kennismaken: de familie Popelier overleefde met velen meer dan honderd jaar in de gemeente Ardoos waar de meesten hard werkende arbeiders waren in de land-

bouw of aanverwante beroepen. Tijdens de hongerejaren midden de 19de eeuw begon de uittocht naar de omliggende industrieën. Noord-Frankrijk was een textielregio en zo kwamen duizenden arbeiders de grenssteden binnenvallen. In de grensstad Menen woonden duizenden grensarbeiders die snel kennis maakten met werkmakkers uit de buurgemeente Halluin, waar tegen het eind van de 19de eeuw reeds een felle sociale strijd werd gevoerd.

Joseph was één van hen, huwde, kreeg kinderen en wilde voor hen een beter leven. Hij werd stichter van de Vakbond, bestuurslid van de Coöperatieve, strijdmakker van de (latere) eerste socialistische volksvertegenwoordiger en burgemeester A. Debunne. Lid van de Harmonie en bestuurs- en werkend lid van de toneelkring 'Edmond van Beveren'.

In Menen was er toen ook reeds een 'Cercle des libres Penseurs Francesco Ferrer' (vrijmetselarij) hoofdzakelijk van liberale origine, maar waar ook veel socialisten zich inschreven omdat het geloof misbruikt werd in de politiek om de katholieken aan de macht te houden. En ook daar was Joseph een overtuigd vrijzinnig lid.

Grootmoeder Leontine bleef achter met vijf kinderen en het zesde werd 3 weken later geboren! Ze bleef weduwe en werkte zich krom, want steun van de 'katholieke' stad kon ze vergeten."

In "De Meenenaar"
van 16 maart 1912
35ste jaar - nummer 11, blz. 2.

De Meenenaar
Weekblad

Civiele Begraving

Hoe jammerlijk 't geen wij hier Maandag namiddag gezien hebben ; medelijden, diepgevoeld medelijden moest iedereen vervullen die dien treurigen stoet zagen voorbijgaan.

Men voelt als een koude rilling door de ledematen gaan als men zoo 'n mensch ziet begraven zonder hulp noch troost der heilige Kerke. Arme dompelare zegt men, arm verloren schaap, laat ons hopen dat God die alles weet, misschien nog het goed zal gedachtig zijn dat die mensch gedaan heeft; en men prevelt wellicht nog een gebed om Gods barmhartigheid af te smeeken.

Doch 't geen nog droeviger is om te aanschouwen, 't is die menigte, die overgrote menigte menschen, die niettegenstaande het verbod der Heilige Kerke, niettegenstaande hun geloof zelfs, zulke stoet vergezellen uit nieuwsgierigheid, en uit nieuwsgierigheid alleen ; want hoevele van deze die meêgingen zouden willen zo begraven zijn ! Men heeft er vele gehoord die zegden dat zij niet hadden willen zo begraven zijn gelijk een hond.

Want ja, wat men ook doe om zoo'n plechtigheden op te luisteren, kronen, tranen, misschien grote politieke discoursen, dat alles trekt op niets als men niet gelooft aan een beter leven ; want is er geen ander leven dan is de mensch maar een dier en kan zijn lichaam niet te gauw in de aarde weggestopt zijn ; al 't overige is blaai en valsche gevoeligheid, of misschien alleenlijk een overblijfsel van dat geloof aan een ander leven dat in ieder menschenherte vastgeankerd is en blijft, wat hij ook wil en doet om het eruit te jagen.

Wat al treurige gedachten zoo'n lijkplechtigheid in iemands geest doet opwellen, maar ook gedachten van zalige hoop voor den kristen mensch.

Er was geen ontsnappen aan. De eindejaar lijstjes vlogen opnieuw alle kanten uit, maar hadden één constante: de vluchtelingen crisis. Europa maakt een exodus mee zoals we sedert WO II niet meer meegemaakt hebben en het is nog maar de vraag of de toename van vluchtelingen en migranten incidenteel of structureel is.

Paul Scheffer, hoogleraar Europese studies aan de universiteit van Tilburg en Amsterdam en auteur van het monumentale werk 'Het land van aankomst, een vergelijkende studie naar de immigratie in Amerika en Europa' meent dat de toevloed structureel is. Hij leidt dit af uit de vaststelling dat onze nabije wereld grondig ontwricht is. Europa wordt omringd door falende staten: van de voormalige Sovjet-Unie, over het Midden-Oosten tot de Maghreb. Voorspellingen leren dat de bevolking in de Arabische wereld in deze regio nog enorm zal groeien. In 1950 woonden er 76 miljoen mensen, in 2010 was dat al opgelopen tot 360 miljoen en als de demografische boom zich voorziet, dan wonen er in 2050 tegen de 630 miljoen mensen in die regio. Deze scheefgroei zal de interne druk alsmaar doen toenemen. Om het met een voorbeeld te illustreren, in Egypte is op vandaag de helft van de bevolking jonger dan 25 jaar! Een groot deel van die jongeren - en bij uitbreiding die van Syrië, Irak en Afghanistan- verkeert in een uitzichtloze situatie. Vaak goed opgeleid, maar de kans op een volwaardige en bevredigende job is nagenoeg onbestaande. En wie niet in zijn eigen onderhoud kan

voorzien, laat staan in dat van een gezin, die wil maar één ding: weg.

Dit jaar (2015) zijn al meer dan een miljoen vluchtelingen en migranten aangekomen in Europa, waarvan de helft Syriërs. Het VN-vluchtelingenagentschap UNHCR schat hun aantal op ongeveer 950.000 die de overtocht waagden via de Middellandse Zee en 50.000 via Turkije. Ter vergelijking, in 2014 waagden 220.000 ontheemden de oversteek via de zee...

En neen, u bent geen vreemdelingenhaater als u zich daar ongemakkelijk bij voelt. Sinds het begin van de vluchtelingen crisis gaan bij de meeste mensen twee houdingen ongemakkelijk samen: de humanitaire verplichting die we aanvaarden versus de verwachting dat de toevloed tot spanningen zal leiden. We zijn allemaal mensen die mededogen kennen, maar evenzeer zijn we allemaal ervaringsdeskundigen. De migratiegeschiedenis van de laatste 40 jaar was niet bepaald een succesverhaal in België en al zeker niet de migratie vanuit Noord-Afrika. Dat heeft velerlei oorzaken, waar we in dit stuk evenwel niet verder op ingaan. Laat ons terugkeren naar de inzichten van Paul Scheffer rond de huidige crisis.

Bij de meningsvorming over de vluchtelingen crisis en migratie lopen nogal wat argumenten door elkaar. Nu eens gaat het over moraal, dan weer over eigenbelang, vervolgens over onmacht en niet het minst over rechtsorde.

Moraal

De ratio wordt altijd voorafgegaan door de emotie. Het beeld van de vertwijfelde, huilende vader op de cover van onze vorige Rechtstreeks laat niemand onbewogen. Net uit een gammele boot gestapt en graaiend naar zijn kinderen, opgelucht de helletocht overleefd te hebben. Het beeld van de levenloze 3-jarige Aylan Kurdi, aangespoeld op de Turkse kust bij de badplaats Bodrum, doet je hart breken. De beelden van uitgeputte gezinnen met kleine kinderen op de arm die via de Balkanroute een vluchtweg zoeken, laten niets aan de verbeelding over. Het doet denken aan de chaos in Bosnië in de jaren '90 bij het uiteenvallen van Joegoslavië of eerder nog, de vluchtende Duitsers na het einde van de oorlog. Het verklaart ook deels de nu al historische woorden van Angela Merkel 'Wir schaffen das' (Wij kunnen dat aan) van begin september. Wellicht een morele overdrijving, met als gevolg dat de 'Willkommenskultur' een ongezien aanzuigefect uitoefende. Duitsland herbergt ondertussen meer dan 800.000 vluchtelingen en het debat tussen schuimbekkende en goedwillende buurtbewoners polariseert en escaleert. En we hoeven het niet eens zo ver te zoeken. In eigen land -en wij bieden slechts onderdak aan een fractie van de Duitse inspanningen- is de (politieke) wil om voluntaristisch te reageren op de noden van spreiding van vluchtelingen in dalende lijn. In onze buurgemeente Zonnebeke laiden de gemoederen hoog op toen de burgemeester (in eigen naam) de krantenkoppen haalde met zijn verzet

om 10 extra vluchtelingen, boven op de 5 die al werden toegewezen, op te vangen. 'Deze asielcrisis helpt ons mooi landje de dieperik in', zo heette het. Ook hier enige morele overdrijving, maar van een heel andere aard. En toch moeten we die afweging maken: de zorg voor het welzijn van de eigen bevolking binnen de grenzen als ook de zorg voor slachtoffers van geweld buiten onze grenzen. Aan het onmogelijke is niemand gehouden en houdt op zich een waarschuwing in: als mensen met een liberale houding niet over grenzen willen nadenken, dan trekken uiteindelijk mensen met een autoritaire inslag die grenzen.

Eigenbelang

Dat brengt ons naadloos bij het tweede begrip dat het debat domineert: eigenbelang. Als de morele argumenten uitgeput zijn of niet meer aanslaan, dan verander je best het geweer van schouder. We moeten geen schrik hebben van al die jonge viriele donkerogige mannen; we hebben ze heel erg nodig op onze vergrijzende arbeidsmarkt! Dit veronderstelde eigenbelang is helaas al even slecht begrepen als de aard van de morele verplichting. We moeten niet blind zijn voor mogelijke uitwassen van deze migratie. Onder de anonieme vluchtelingen zitten wellicht een pak religieuze fanatici en de gerechtvaardigde vraag stelt zich: bieden we ook onderdak aan mensen die onze Westerse waarden ten diepste betwijfelen, ja, zelfs minachten? Laat ons niet blind zijn, het verschijnsel is niet marginaal. Wie onderdrukt werd in eigen land, is niet per defi-

nitie een vriend van de vrijheid. Staan we ook open voor deze mensen in nood? Alle rekenmodellen zijn het er over eens dat onze inderdaad vergrijzende maatschappij nood heeft aan de instroom van jonge krachten, maar het loopt hopeloos fout met de integratie van bepaalde bevolkingsgroepen. Het is moeilijk om betrouwbare cijfers te achterhalen voor Vlaanderen, maar gedegen onderzoek in Nederland toont aan dat de arbeidsparticipatie van migranten/vluchtelingen uit de reeds eerder genoemde regio's bedroevend is. Een realistische inschatting is dat de meerderheid van de nieuwe vluchtelingen de komende vijf jaar geen werk zal vinden. Kunnen we de veroudering van onze bevolking compenseren door migratie uit landen buiten Europa? Het antwoord is eenvoudig: neen. Een instituut van de Verenigde Naties heeft in 2001 berekend dat om de grijze druk tot 2050 op hetzelfde niveau te houden, er een jaarlijkse netto migratie van ca. 25 miljoen mensen zou moeten zijn. Over een periode van vijftig

jaar zijn dat 1,3 miljard migranten. Pure fictie natuurlijk. M.a.w., vergrijzing kan op zichzelf nooit een argument zijn voor omvangrijke immigratie. Beroep doen op het argument 'eigenbelang' is dus niet erg overtuigend...

Onmacht

Probleem is, zelfs al is migratie niet in ons (eigen)belang, het gebeurt toch omdat we grotendeels onmachtig zijn om het tegen te houden. We hebben onze binnengrenzen om economische redenen afgeschaft en we zijn onderweg vergeten dat we ook gemeenschappelijke buitengrenzen hebben die we moeten bewaken. We vertrouwen(d)en die taak toe aan onze vennoten die aan de rand van Europa liggen, maar vertikten het om een Europese politiemacht op te richten met die specifieke taak. Het feit dat het meestal armlastige staten zijn die de Unie laatst vervoegden, maakt het alleen maar erger. Echter, politieke onwil eerder dan politieke zwakte heeft die onmacht voedsel gegeven. De burger heeft niet meer het gevoel dat de Unie bescherming biedt en laat ons niet vergeten, bescherming bieden was de primaire drijfveer om tot een unie te komen na WO II. Als onze politieke leiders dit vertrouwen niet herstellen, dan zal de steun voor de Europese Unie afkalven en dan gaan we opnieuw richting sterke nationalistisch geïnspireerde staten. De voorbeelden op vandaag zijn legio.

Rechtsorde

Wat ons naadloos bij Turkije en Hon-

garije brengt. Uit onmacht hebben we onze eigen grensbewaking uitbesteed aan Recep Tayyip Erdogan, president van een niet-EU land, en doen we oogluikend een oogje dicht voor de strapatsen van de Hongaarse premier Victor Orban. Hij plaatste prikkeldraad op zijn grens waardoor het aantal asielzoekers tot quasi nul werd herleid. De ideologie waarmee hij dit rechtvaardigt, genre 'Het christelijk Europa moet een muur opwerpen tegen de invasie van moslims' is ranzig, maar zijn populariteit steeg tot ongeken-de hoogten en zijn stijl maakt opgang in Europa. Overal worden ontradingscampagnes opgezet en worden fundamentele vluchtelingenrechten uitgehold. Het geweer wordt dus andermaal van schouder gewisseld. Als we onze grenzen niet echt meer kunnen controleren, dan kunnen we het de vluchtelingen misschien wel extra moeilijk maken als ze toch komen. P. Scheffer vestigt onze aandacht op het volgende. "Er zit een tegenstrijdigheid in het volkenrecht. De 'Universele Verklaring van de Rechten van de Mens' legt vast dat iedereen het recht heeft zijn land te verlaten en terug te keren. Tegelijk is nergens vastgelegd dat er een algemene verplichting bestaat om mensen die hun land verlaten elders op te vangen, met uitzondering van de mensen die als vluchteling erkend worden." Kortom, de keuze om te emigreren is een universeel mensenrecht, maar het immigratiebeleid valt nog steeds onder de nationale soevereiniteit. Niet iedereen heeft dus toegang tot de rechten zoals die zijn op-

gebouwd binnen onze grenzen. Vooral de 'verzorgingsstaat' beperkt het aantal mensen dat in een samenleving kan opgenomen worden. Zonder inbreng wordt de draagkracht ervan overschreden.

Oplossing

Er zijn geen gemakkelijke oplossingen die tegemoet komen én aan onze morele besognes, én ons welbegrepen eigenbelang, én onze onmacht, én het (inter)nationaal recht. In elk geval moet er meer gedaan worden aan de opvang van vluchtelingen in eigen regio. Zowel Turkije, Libanon als Jordanië moeten financieel geholpen worden om tijdelijke voorzieningen te realiseren op hun grondgebied. Voorts kunnen we quota instellen om een welomschreven aantal vluchtelingen op te nemen uit die landen. Zo'n quotum moet uitgaan van de nationale staten volgens hun eigen ruimhartigheid of economische draagkracht/noodzaak, en tenslotte moeten we onze Europese buitengrenzen beter bewaken tegen illegale migratiestromen.

Conclusie, kiezen we voor een onbegrensde opvang met als gevolg tweedeling in onze samenleving of gaan we voor een genereuze, maar welomschreven opvang die door de burgers 'gedragen' wordt? Als realist en humanist kies ik voor dat laatste.

(Philip Bolle)

‘Ben jij bang’, vraagt een vriendin me. Ze durft haar huis niet meer uit sinds ze ‘overal die lelijke dingen door den islam ziet’. Stoppen met gazet lezen en tv kijken is zo mijn eerste gedacht; stof voor een artikel is mijn tweede.

Ik heb wellicht iets gemist: voor wie en waarvoor moet ik vrees hebben? Ben ik bang? In een reflex zou ik antwoorden van niet, maar is dat wel zo? Volgens mijn vriendin is haar angst zo groot dat ze letterlijk niet meer kan bewegen. Ze kan met de fiets niet tot aan de kerstmarkt geraken, terwijl we vorig jaar best een leuke tijd hebben beleefd tussen de stalletjes. Ik moet toegeven dat ik over ‘den islam’ bitter weinig weet: moet ik bang zijn van het/de onbekende? Er is inderdaad van alles aan het veranderen sinds de aanslagen op Westerse doelwitten, maar verandering kan ook goed zijn, toch?

Om de rook om mijn hoofd te laten verdwijnen, surf ik even op het wereldwijde web. ‘Angst is een emotie veroorzaakt door een waargenomen of beleefde bedreiging en die meestal leidt tot een vermijding of ontwijking daarvan. Angst wordt beschouwd als een basaal overlevingsmechanisme, als reactie op een specifieke prikkel, zoals pijn of dreiging van gevaar. Dit laatste kan een confrontatie met die prikkel of juist een ontwijking daarvan (een vecht-of-vluchtreactie) tot gevolg hebben’. Het minder volgen van de actualiteit zal dan mijn vluchtreactie zijn of ben ik onverschillig geworden?

Misschien ben ik onbewust bang. Ik raak er niet uit; mijn wereld is klein en ik voel me niet bedreigd. Trouwens ik heb mezelf wijsgemaakt dat ik een -mij onbekende- vervaldatum heb en als dat moment aangekomen is, kan ik daar niets aan veranderen.

Tijdens het schrijven van dit artikel komt er nog maar eens een terreurdreiging op ons af. Ik was niet van plan om eindejaar op de Grote Markt van Brussel te vieren, dus dit is voor mij een ver-van-mijn-bedshow. Toch ben ik nieuwsgierig geworden naar het onbekende. Het Coördinatieorgaan voor de Dreigingsanalyse (OCAD) vraagt om alert te blijven op plaatsen waar veel mensen samenkomen. Ligt het aan mij dat er vragen opduiken bij elke zin die ik lees? Ik moet aan mijn huisarts vragen hoe ik die *pop-up* vensters kan afzetten. Welk coördinatieorgaan, wie zijn dat, waarom geven ze adviezen en moét ik doen wat die mensen zeggen? Ik heb nogal de neiging

om voor mezelf te denken, dus heb ik mij gewaagd op de leperse kerstmarkt ondanks de waarschuwing. Het was een beetje een teleurstelling, niet zozeer dat er niets is gebeurd op het gebied van terreur, wel omdat ik er de verhoopte gezelligheid niet heb gevonden. Ik ben dan ook gegaan zonder mijn vriendin.

Ik heb moeite om mij in te beelden dat er een persoon met een bommengordel voor mijn neus staat in het winkeltje waar ik beroepshalve dagelijks pralines, fruitmanden en planten verkoop. Laat staan dat die persoon iets roept in de trant van ‘*t Is voor de islam*’. Ja, ik lees de krant en ik besef dat de geschreven pers in hoofdzaak mensen aan het woord laat die die angst aanwakkeren. Na het lezen van die artikels begrijp ik min of meer -met nadruk op min- waar het om draait, maar ik heb (nog) geen daver op het lijf. Enkele internet surfmomenten laten mij de bomen door het bos van woorden zoals moslim, islamiet, IS, jihad, kalifaat en Koran zien. Lees even mee.

Een moslim is ‘iemand die zich overgeeft’ bv. aan een godsdienst zoals de islam. Een islamist is iemand die wil dat een staat volgens het islamitische geloof wordt bestuurd, m.a.w. het streven naar een *islamitische staat* (IS). De uitspraak van een devoot moslim dat een IS-strijder geen goede moslim is, slaat dus op het feit dat bepaalde individuen te ver gaan, in het extreme gaan. Een samenleving met geweld of gewapende strijd

(*jihad*) omvormen tot een islamitische staat of *kalifaat* is het jihadisme. Het schrikbewind, de radicaal islamitische terreur, is een wapen in de strijd voor een islamitisch vaderland. Het plegen van aanslagen op weldoordachte doelwitten zoals westerse ontspanningsplekken en meer specifiek hotels, concertzalen en sportevenementen zorgt ervoor dat de strijd heel dicht op ons vel komt te zitten.

Binnenkort zijn er Olympische Spelen, dat belooft. We kunnen alvast oefenen in het citeren van de Koran, het enige door moslims erkend Heilig Boek, want net zoals ‘schild of vriend’ is er een ‘scheiding’ van de slachtoffers op basis van hun Koran kennis, heb ik ergens gelezen. Mogen vrouwen eigenlijk wel de Koran lezen? Heb ik het verkeerd voor als ik het islamitisch gebeuren zie als een mannenzaak? Naar men zegt staan er vrouwonvriendelijke teksten in de Koran. Moslimfeminisme bestaat, denk aan de BOEH-vrouwen, ‘baas over eigen hoofd’, die strijden voor het recht om een hoofddoek te dragen, niet als teken van onderdrukking zoals de hoofddoek in het Westen wordt gezien. Een strijd om rechten, zijn we daar niet allemaal een beetje mee bezig? Ik sta erbij en ik kijk er naar met een hoofd vol vraagtekens.

(Sofie Sanders)

Vrijdagavond 18 december.

Carine is in haar nachtwerk-week. Ze laat me 's avonds achter, mijn enige maat: de TV. Ik zap naar De Afspraak, Canvas. Gastspreeker is Etienne Vermeersch, voor de onwetenden: Belgisch filosoof, ethicus, klassiek filoloog, scepticus en opiniemaker, vooral praatvaar, doordrammer, één vraag voldoet voor een ganse uitzending: Hoogtepunt 2015? *'Natuurlijk, de vluchtelingenstroom. Ik zal het uitleggen, de oorzaken: de enorme bevolkingsexplosie in de Arabische landen, in sommige regio's toenames tot 30-40% meer inwoners, op relatieve korte tijd, grote jeugdwerkloosheid tot gevolg, mislukte graanoogst in Rusland, de grootste graanleverancier, tekorten, stijgende prijzen, inflatie, ontevredenheid, opstanden, Arabische Lente, wisselend succes, splinter-revoluties, voedingsbodem voor extremisme, oorlog, oorlog, vluchtelingen, nog oorlog, onkunde en verdeeldheid in Europa...'*

Mijn glas rode wijn is leeg, de draad kwijt, ik zap, en zap. Nog... Slaaptijd.

We zijn vorige lente verhuisd, we wonen hoog, aan de overkant van het Atheneum. De slaapkamer achteraan kijkt uit op vier rijen garages, in het midden van de laatste rij een open 'fietshek', echter geen fietsen, wegens te donker en te weinig veilig. Ik laat mijn rolluik neer, ik zie, ik denk ik zie, een beweging, een flits, dan niets meer. Donkerte... .

Zondagavond 20 december.

Ik weet het zeker. Ik zag beweging in het 'fietshek'. Wat of wie, ik weet het niet,

ooit vond een bewoner er een duidelijk gebruikt condoom, jongeren kwamen er overdag wel hokken tijdens de lespauzes, nu heeft de syndicus er een camera gehangen, zonder aansluiting echter, een prutsding. Maar ik ZAG er nu beweging, denk ik!

Maandag 21 december.

Ze zijn met twee. Twee mannen. Vanmorgen vroeg vond ik tussen de struiken achter het fietshek een opgerold stuk plastic, etensresten, stoelgang, bevuild dagbladpapier... Langs het wandelpad naast de vaart, op een bank, daar zitten ze, wat uit het zicht. Twee mannen, zuiders type, verformfaaid, kouwelijk, achter de bank een grote volle zak kleren, dekens? Ik weet het, ik voel het: mijn 'gasten'. De oudere man spreekt Engels, de jongste zegt niets, toont weinig interesse voor mij, meer minachting, wantrouwen, angst.

"Hallo. Ik woon daar in dat gebouw, jullie sliepen daar vannacht, nietwaar?"

"No police, no police, we gone away, we go, yes, yes, please, no police."

Twee Iraniërs, verdreven uit 'The jungle', het vluchtelingenkamp van Calais, nu op weg naar Zeebrugge, naar Engeland, naar het beloofde land.

"Now is good moment, Christmas time, no control, no police, and best time to go to England." Dan pas hoor ik de jongste: *"Hungry, much hungry..."*

Ik beloof terug te komen, een half uur tje, eten en drank. Beetje wachten, komt in orde.

Op het appartement zet ik koffie, verdomd, beter thee, nog een gans brood in de diepvries, melk, moet het halal, geen charcuterie, beter confituur, peperkoek, paar blikken ananas, cola, neen beter fruitsap, brood in de microgolf, bijna ontdood, ik scharrel in stilte, Carine slaapt.

Beetje bij beetje komt de twijfel op. Waarschijnlijk illegalen, moet ik dan de politie, ho man, die mannen hebben al zoveel meegemaakt, toch geen politie, beter hulp vragen, Rode Kruis, opvangcentrum, verdorie verdomme, wie waar welke opvang vragen, is er in leper een opvangcentrum? In Poelkappelle of daar ergens, toch een opvanghuis, mannen zullen zelf wel niet willen, maar gewoon even bellen?

Of warme kledij? Zagen er wel warmpjes uit, maar wel onverzorgd, beetje vuil. Een douche? Vraag ik die mannen binnen, een warme douche, scheren, vers ondergoed? Dat doe ik, maar mijn slapende Carine, die verschiet zich dood, de badkamer binnen om pipi te doen, staan daar twee vreemden, Allaaaah, en daarna nog een hele karwij om de badkamer weer proper te krijgen. Dan eigenlijk nog beter dat ze, gewassen en geschoren, hier ook blijven voor een goed ontbijt.

Een propere slaapzak, dekens, dat draag ik, moeten die mannen nu echt buiten slapen, is wel niet koud voor de tijd van

het jaar, hebben dak boven het hoofd in dat fietshek, maar op die harde betonvloer, onze logeerkamer staat toch leeg, bed opgemaakt, eerst douche, ontbijt, zacht bed voor één nacht, zullen wel niet blijven, moeten toch verder, maar mag dat, vreemden in mijn appartement, niets van papieren, stel er gebeurt iets, verzekering, wie het schaap van de rekening, en ik dan in miserie wegens 'kamerverhuur', en Gerard, de bullebak van het derde, stel die komt de lift binnen en ik met twee havelozen, het stad wordt te klein, de syndicus ingelicht... . En nog wat van dat, nog erger... .

En zever en zever, tot godverdomme, Danie, onnozele tjoep, wat is dan nu eigenlijk allemaal voor gedoe? Zijt gij nu helemaal een schijtlaars geworden, *allez*, dat zijde gij toch niet, nondedju, haal die mannen binnen, een douche, een ontbijt, een bed en daarmee uit!!! Komaan! Vastbesloten, neem ik de lift, de pot op met Gerard, aan de vaart rechts..., de zitbank eenzaam en verlaten. Nog even loop ik door tot aan de Diksmuidseweg, niemand, ze zijn al op weg, naar Zeebrugge: the best moment of the year... Klote. Klote!

Mijn troost: gelukkig niets meer dan een verzonnen kerstverhaaltje. Prettige kerst gehad. En, de cava, de kalkoen, de kerststronk, ze waren lekker, toch wel met een heel klein nasmaakje.

(Danie Heughebaert)

We hebben er vorig jaar méér dan eens een ferm standpunt over gehoord. Was het niet uit eigen beweging, dan wel onder druk van hun *peer group* of vanuit externe hoek. Zo hoorden we ‘gematigde’ moslims steevast ontkennen dat er in de Koran verwijzingen staan die extreem geweld verantwoordt. Verwijzingen waarmee ‘extremistische’ moslims pronken als ware het de enige waarheid uit diezelfde Koran. Alsof diezelfde gematigden vrezen om door de samenleving zelf als extremistisch bekeken te worden. En echt ongelijk hadden ze niet. Hoeveel keer werd er niet aangedrongen op een respons van die moslimgroepen om openlijk afstand te nemen van extremistische moslims?

Dit ontlokt toch volgende bedenkingen. Zo lijkt hun verklaring “*Er staat niets in de Koran dat dergelijk geweld legitimeert*” op zijn minst dubbelzinnig. Wat als dergelijke gewelddaden in diezelfde Koran

wél gelegitimeerd zouden zijn? Zou men dan zonder enige scrupules mogen brandstichten, moorden en verkrachten? Wat als iemand diezelfde Koran op een expliciete manier interpreteert en oplegt aan zijn omgeving? Het lijkt me alsof we van het begin af aan verkeerd zitten. Wie een religieus schrift gebruikt als uitgangspunt/referentie om zijn maatschappelijk gedrag te verantwoorden, plaatst dit heilig boek op een plaats waar het niet thuishoort in een seculiere maatschappij. Finaal doet het er helemaal niet toe wat er in geschreven staat over maatschappelijke omgang. De enige referenties die in onze samenleving kunnen gehanteerd worden, zijn die wetten en die regels die binnen deze seculiere maatschappij opgesteld werden; de resultanten van een evolutief proces gebaseerd op democratische en humanistische waarden.

Daarom zou de reactie van elke landgenoot ook dezelfde moeten zijn: een

veroordeling van extremisme op basis van het ontkennen van menselijke waarden en de (wettelijke) regels die hier de grondslag voor vormen. Net daarom lijkt het zo verkeerd om bv. van een moslimgemeenschap te verwachten dat zij afstand neemt van die zogenaamde ‘extremistische moslims’ op basis van religieuze geschriften. Door dit te doen, geven we net het signaal dat ook wij de manier waarop men omgaat met een religieuze overtuiging een belangrijke parameter vinden. Alsof die parameter een plaats moet krijgen binnen onze (seculiere) samenleving. Meer dan een brug te ver. Misschien is het nodig dat er wat vaker herhaald en benadrukt wordt waar de scheidingslijn tussen religie en samenleving ligt, of om het met een wat gedateerde uitdrukking te stellen: de scheiding tussen kerk en staat.

Elk individu dat hetzij tijdelijk, hetzij permanent op het grondgebied van dit land verblijft, moet de wetten van dit land en zijn burgers te respecteren. Het feit dat in deze wetten o.a. ook de vrijheid van godsdienst opgenomen werd, legitimeert op geen enkele wijze het banaliseren of als ongeldig beschouwen van ook maar één van de andere wetten of regels binnen onze die samenleving. In se moet godsdienstvrijheid beschouwd worden als een individueel recht dat ieder in staat moet stellen zijn of haar spirituele overtuiging te beleven voor zover hij of zij daar behoefte aan heeft.

Het hebben een spirituele overtuiging, al dan niet binnenn een georganiseerde religie en op basis van eender welke bron, kan dan ook slechts door die volgelinge geïnterpreteerd worden in zoverre zijn of haar interpretatie strookt met onze geldende wetten en normen.

Om het met een praktijkvoorbeeld te stellen: een katholiek mag zonder enig probleem een Bijbel ‘doorgeven’ aan iemand die zich aangetrokken voelt tot die religie. In dit boek staan nochtans meerdere passages die duidelijk met de wetten van dit land in overtreding zijn; vooral de ‘straffen’ zijn een schoolvoorbeeld van mensonwaardigheid. Toch hoeft het doorgeven van dergelijk ideeëngoed geen strafbaar feit te zijn wanneer de ontvanger gewezen wordt op het historische karakter van de Bijbel en de symbolische interpretatie die aan de bloederige passages moet gegeven worden.

Wie echter de Bijbel letterlijk wil interpreteren, komt al snel in aanvaring met de wetten van dit land en de rechten van zijn burgers. Daarom begaat degene die deze letterlijke interpretatie via schrift of woord overbrengt met de bedoeling de toehoorder tot identiek gedrag aan te zetten, een ernstige overtreding. ‘Haatprediker’ heet men zo iemand. Het bestuderen van dergelijke (gewelddadige) passages is dan ook slechts voer voor theologen en historici.

Daarom ook dient iedere interpretatie op een van de volgende manieren te gebeuren: ofwel interpreteert men de originele teksten relativerend binnen hun historische context, ofwel interpreteert men teksten die aangepast werden naar de huidige samenlevingsregels. De gelovige die meent dat hij zijn/haar levensstijl, ideologie of visie in overeenstemming moet brengen met wat in deze geschriften staat, kan die levensbeschouwing enkel laten gelden waar en wanneer ze niet in conflict komt met de wetten van onze samenleving.

We kunnen uiteraard niet vermijden dat individuen of groeperingen via democratische weg proberen de wetten en regels van deze samenleving aan te passen zodat ze meer in overeenstemming komen met hun religieuze overtuiging. En hoewel we hier in theorie geen bezwaar tegen hebben, moet er op zijn minst een kanttekening bij. Religieuze voorschriften bevatten veel passages waarin een godheid (macht) centraal staat en de mens zelf een ondergeschikte rol krijgt toebedeeld; een rol waarnaar de mens zich dient te schikken. Het ultieme idee is dat een ondergeschikt individu makkelijker te manipuleren is en de opgedragen taken sneller uitvoert, zonder weerwoord en zonder verzet. Wie er de wetten van dit land op naleest, zal gelukkig kunnen vaststellen dat wij er op dat vlak vrij goed voorstaan. Toch zit men aan religieuze kant niet stil.

Het is niet omdat wij op vandaag in een liberale samenleving leven dat dit ook in de toekomst een vanzelfsprekendheid blijft. Het blijft onze taak, als humanisten, en misschien meer dan ooit, om als vrije burgers erover te waken dat ieder zich bewust blijft van het belang en het behoud van onze huidige constitutie.

Om toch met een positieve noot te eindigen, niets belet ons om zelfs beter te doen dan wat wet en norm ons voorschrijft. En gelukkig zijn er veel warme initiatieven binnen onze samenleving die mooi illustreren dat wij mensen tot veel meer in staat zijn dan haat en vernietiging. 'Schoonheid' is hier misschien het toverwoord, schoonheid in schrift, beeld en klank, en schoonheid in de omgang met en de zorg voor elkaar.

(Jean-pierre Callant)

HuisvandeMens leper houdt in 2016 opnieuw zitdagen te Poperinge.

Levens einde is een onderwerp waar we, vroeg of laat, allemaal mee geconfronteerd worden. Bij heel wat mensen roept dit vragen op.

Wat is het verschil tussen euthanasie en palliatieve sedatie?

Is euthanasie mogelijk voor dementerende personen?

Hoe kan je aangeven dat je bepaalde behandelingen wel of niet wenst?

Wat kan je allemaal op voorhand regelen?

...

In 2016 kan je ook in het Sociaal Huis te Poperinge (Veurnestraat 22, Poperinge) terecht bij Lore Alleman, consulente van het huisvandeMens op volgende data:

- donderdag 11 februari tussen 9u en 12u
- donderdag 31 maart tussen 9u en 12u
- donderdag 2 juni tussen 9u en 12u

Blijf niet met je vragen zitten!

Voor een antwoord op je vragen en voor hulp bij het invullen van de betreffende formulieren, kan je steeds een afspraak maken in het huisvandeMens te leper (Korte Torhoutstraat 4, 8900 leper).

Voordrachten

Wens je in jouw organisatie of vereniging een voordracht te organiseren over het levens einde? Dan kan je dit kosteloos aanvragen bij het huisvandeMens. Neem hiervoor minimum drie maanden op voorhand contact op via 057 23 06 30 of ieper@demens.nu. Zo kunnen we praktisch en inhoudelijk goede afspraken maken.

Wij nodigen je graag uit
op de **voordracht 'Levens einde voor Dummies'**
op woensdag 24 februari 2016 om 14u30 of om 19u30,
huisvandeMens, Korte Torhoutstraat 4, 8900 leper. Gratis toegang.
Graag inschrijven via: ieper@demens.nu of 057 23 06 30

Het lijkt vandaag de normaalste zaak van de wereld, meisjes en jongens samen in de klas. Men hoeft echter niet zo ver in de geschiedenis terug te gaan om vast te stellen dat meisjes en jongens niet altijd samen in de klas zaten. In Vlaanderen werd na WO II binnen het rijksonderwijs (het huidige GO!, Onderwijs van de Vlaamse gemeenschap) de keuze gemaakt om in het secundair onderwijs meisjes en jongens zo veel als mogelijk samen te plaatsen en in 1970 werd het verplicht. Binnen het katholiek onderwijs duurde het nog tot het 1994 vooraleer alle scholen verplicht gemengd werden. Deze verplichting hield wel een overgangsfase in van enkelen jaren en op vandaag zijn zo goed als alle vrije scholen gemengd.

Meisjes en jongens samen in de klas

In Vlaanderen verliep de invoering van het gemengd onderwijs niet zonder slag of stoot. De toenmalige CVP, het huidige CD&V, verzette zich hevig tegen de verplichting. Ze vertolkten de visie dat (katholieke) scholen die het niet wens-ten toch gescheiden onderwijs mochten organiseren. Op 1 september 1970 werd, toen het rijksonderwijs verplicht gemengd werd, o.a. het volgende argument in de wetgeving opgenomen: 'Het gaat niet langer op dat in een steeds meer democratiserende gemeenschap jongens en meisjes apart opgevoed worden. Wil men tot meer natuurlijke verhoudingen komen, dan dient de segregatie en de scheiding

die op schoolniveau tussen de geslachten bestaat, weggewerkt worden. De emancipatie van de vrouw is in de eerste plaats een opvoedings- en onderwijsaangelegenheid.'

De emancipatie van de vrouw was dus een krachtig argument om de segregatie tussen de geslachten af te bouwen. De voorstanders van het gemengd onderwijs geloofden dat gemengde scholen een betere voorstelling gaven van de realiteit waarin de kinderen later moesten functioneren. Het leert de kinderen op een natuurlijke manier hun plaats in te nemen als man of vrouw. De tegenstanders gebruikten hetzelfde uitgangspunt. Sekse stereotypering zou juist in de hand gewerkt worden door meisjes en jongens samen in de klas te plaatsen. Zo zou de aanwezigheid van meisjes in de klas bevorderend werken op het seksistisch gedrag van de jongens. De aanwezigheid van jongens zou de ambities van meisjes temperen.

Toelatingsexamen arts

Begin december vorig schooljaar haalden de vergelijkende cijfers rond slaagkansen voor het toelatingsexamen 'arts' het nieuws. Jongens zouden 34 procent kans maken om te slagen, meisjes daarentegen slechts 23 procent. In sommige kranten werd het examen afgedaan als seksistisch en de bevoegde minister liet weten dat ze een onderzoek zou instellen. De cijfers vallen inderdaad op. Meisjes scoren over hun volledige schoolloopbaan beter dan jongens. Jongens zijn

oververtegenwoordigd in het beroeps- onderwijs en blijven vaker overzitten. Tegen het einde van de eerste graad is er al een groot verschil tussen jongens en meisjes en na de derde graad is dit verschil uitgesproken. Tegen dan hebben 71 procent van de meisjes geen schoolse achterstand; ze bleven dus nauwelijks overzitten. Voor jongens is dit maar 61 procent. Deze cijfers staan dus in schril contrast met de cijfers van jongens en meisjes bij het toelatingsexamen voor arts en in opdracht van de minister zal vraag na vraag nagekeken worden op seksisme. Op Twitter liet klinisch psycholoog Wouter Duyk (UGent) zich kritisch uit over deze aanpak. 'Genderverschil in het secundair, waar jongens slechter presteren, heet demotivatie. Als jongens beter zijn in het toegangsexamen arts heet het discriminatie.'

De slechtere cijfers van de jongens zijn inderdaad duidelijk. Meisjes zijn nochtans niet intelligenter. Verschillende onderzoeken tonen ons dat jongens meer uitstelgedrag vertonen terwijl meisjes vaker intrinsiek gemotiveerd zijn. Jongens gaan vaker minder presteren om niet uit de groep te vallen terwijl meisjes elkaar meer motiveren om goede cijfers te behalen.

De leerkracht

Niet enkel moet men zoeken naar ver-

klaringen bij de leerlingen. Jongens voelen zich minder vaak gewaardeerd wat op zich zorgt voor meer zittenblijven. Uit onderzoek blijkt ook dat jongens vaker negatieve commentaar krijgen ook al is het voor hetzelfde kattenkwaad als dat van een meisje. Specialisten stellen ook vast dat de verwachtingen van de leerkracht tegenover de jongens (onbewust) lager liggen dan tegenover meisjes. Daarnaast heb je ook de vrouwelijking van het beroep leerkracht. Jongens ontbreken vaak mannelijke rolmodellen binnen de schoolmuren. Typisch puberend jongensgedrag wordt als storender ervaren dan puberaal meisjesgedrag. Men zou dus het volledig Vlaamse onderwijs weg kunnen zetten als seksistisch tegenover jongens, maar dit zou er natuurlijk over zijn. Het toelatingsexamen voor arts wegzetten als seksistisch ten opzichte van meisjes is dit evenwel ook.

Terug naar gescheiden onderwijs?

Na jaren van afwezigheid komt de roep om gescheiden scholen voor jongens en meisjes opnieuw naar boven. Scholen die gendergericht zijn, zouden beter kunnen omgaan met de wezenlijke verschillen tussen jongens en meisjes. Zo zijn jongens beter in eenmalige tests wanneer er grote concurrentie is. Meisjes zijn beter in reeksen examens en angstiger

bij één unieke test. Meisjes scoren ook minder goed op *multiple choice* vragen waarin gokken bestraft wordt door het aftrekken van punten. Jongens nemen meer risico's en gokken vaker. Deze feiten zouden een mooie verklaring kunnen zijn voor de verschillen tussen jongens en meisjes in het examen voor arts. Sommigen gaan een stap verder door te verdedigen dat gescheiden onderwijs veel beter rekening kan houden met deze *gender* verschillen.

M-decreet

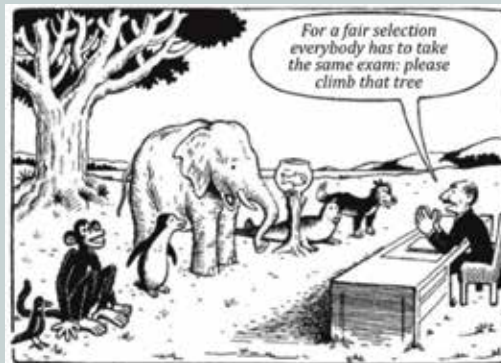
Vlaanderen mag gescheiden scholen tot de geschiedenis rekenen, maar op heel veel andere vlakken in ons onderwijs is segregatie nog dagelijkse praktijk. Elite scholen, die enkel rekruteren in begoede hoogopgeleide middelen en die door een eigen prijzen politiek aan sociale segregatie doen, werden onlangs nog verdedigd door onze Staatssecretaris van Asiel en Migratie Theo Francken. Er moet volgens hem plaats zijn in Vlaanderen voor dergelijke scholen.

De segregatie tussen leerlingen mét en leerlingen zonder een beperking, zou sinds 1 september 2015 tot het verleden moeten behoren. Toen ging het M-decreet nl. van start. In de hoofden van veel mensen zorgt het M-decreet ervoor dat leerlingen die bijvoorbeeld blind zijn of een fysieke beperking hebben in een gewone school les kunnen lopen. De wetgeving rond het M-decreet is echter veel breder. Het stelt dat

elke leerling specifieke behoeften en noden heeft. Het gewone onderwijs moet -in de mate van het mogelijke- voor elke leerling tegemoet komen aan deze behoeften. Terwijl men vroeger een label opgeplakt kreeg, zou vandaag elke leerling ondersteuning kunnen krijgen voor zijn individuele noden. Een nobel doel, maar één waar vandaag helaas nog onvoldoende middelen en ondersteuning vanuit de overheid tegenover werden geplaatst!

Elke leerling is uniek

Het GO! onderstreept al langer in zijn visie het unieke van elke leerling. Het is dan ook louter tijdverspilling om zich te focussen op geslachtelijke verschillen.

Our Education System

"Everybody is a genius. But if you judge a fish by its ability to climb a tree, it will live its whole life believing that it is stupid."

- Albert Einstein

Tussen alle individuen zijn er verschillen. Hoe moet men als onderwijsorganisatie hier mee omgaan? Ons Vlaamse onderwijs leunt nog steeds op onderwijskundige visies uit het verleden. Als taalkundig genie kan je niet slagen voor je schooljaar met een beperkt inzicht in wiskunde. Als wiskundige moet je Frans, Duits en Engels onder de knie hebben, terwijl wiskundigen beweren dat wiskunde een universele taal is. Een goede houtbewerker moet slagen voor zijn algemene vakken om gehomologeerd te kunnen worden. Een systeem legt dus veel beperkingen op en veel jongeren raken gedemotiveerd. De overheid moet keuzes maken over wat ze met het onderwijs van de toekomst wenst aan te vangen. Leerlingen die vandaag op school zitten zullen in de toekomst jobs uitvoeren die vandaag nog uitgevonden moeten worden! De uitdaging vandaag is om ons zeker niet blind te staren op verschillen tussen jongens en meisjes.

Gelijke onderwijskansen

In de discussie rond de slaagpercentages van het toelatingsexamen ontbraken er ook belangrijke cijfers. Hoeveel allochtonen slaagden voor het examen? Hoeveel leerlingen met een kansarme achtergrond mogen starten aan de doktersopleiding? Of nog: hoeveel leerlingen met een allochtone of een kansarme achtergrond namen er deel aan het examen? Het werd niet gemeten, maar er zijn voldoende studies voorhanden om te

poneren dat het aantal deelnemers met een dergelijke achtergrond bedroevend laag zal geweest zijn. De studies zijn er en de resultaten werden meegenomen in een plan tot hervorming van het secundair onderwijs; een plan waar het momenteel heel stil over is. De keuzes die de minister vandaag voorstaat en over communiceerde, laten uitschijnen in welke richting we evolueren. De extra middelen, personele en financiële, die de scholen onder het 'gelijke onderwijskansenbeleid' (GOK) kregen, worden herbekeken. De extra financiële middelen per leerling met een GOK achtergrond, zullen herverdeeld worden over alle leerlingen. In de praktijk betekent dit dat scholen die veel leerlingen met een GOK achtergrond hebben minder middelen zullen krijgen en scholen zoals de elite school van Theo Francken meer. Van de extra middelen voor personeelsleden zou men afblijven.

Ondertussen blijven jongeren uit kansarme middelen bovenmatig aanwezig in het deeltijds en beroepsonderwijs. Ondertussen stromen jongeren uit kansarme middelen ongediplomeerd de arbeidsmarkt binnen. Ondertussen komen deze jongeren terecht in de negatieve spiraal van de kansarmoede. Werk vinden zonder diploma is bijzonder moeilijk geworden op de arbeidsmarkt.

(Peter Vanthuyne)

2015 is uitgewuifd, 2016 net begonnen en er is veel veranderd, te goei en te minder goei... Berichten overspoelen ons vanuit het 'hol van Pluto' tot van heel dichtbij, onmiddellijk, vaak zonder nuance en met een hoop reacties uit het publiek, de politiek, de gevestigde (?) waarden en zo meer... heel veel knal en boem, dikwijls ook losse flodders en steekvlampolitiek.

Hoe is het zover kunnen komen, was dit te voorzien, blijft dit voortduren of hebben we een recept voor rust in het hoofd, rust in de wereld en tijd voor reflectie? Willen we onszelf en onze medemensen achterna blijven hollen, voortduwen en op de rand van een inzinking brengen? Ik schreef al eerder dat onbegrensde groei eigenlijk idioot is, zoveel mogelijk, zo goedkoop mogelijk en daarbij elkaar doodconcurrerend... Eens alles plat geconcurrerend, mens en maatschappij murw geslagen, wat dan? Ergens gaan concurreren op een andere planeet met aliens?

Soit, de wereld verandert en nog niet een klein beetje. Waar het vroeger was van Meneer pastoor, Meneer de dokter en Meneer de meester, dan is het vandaag gelukkig al veel minder van dat. We hadden/hebben de ontkerkelijking, de opkomst en de bloei van het onderwijs en de leermogelijkheden in diverse verpakkingen, het internet om een eerste opinie of indruk te vergelijken met dui-

zenden anderen en indien gewenst hebben we via chat, mail en whatsapp direct tientallen, zo niet honderden hulplijnen ter beschikking om ons verder te helpen. Nu wordt het zaak om de bomen nog door het bos te zien... en o ja, ook daarvoor vind je honderden coaches en mentors, op datzelfde internet.

Laat ons de volgende topics eens naderbij bekijken, veranderingen en uitdagingen in volgende kaders: hoe *leadership* ervaren wordt in firma's, hoe de firma's hun producten en diensten veranderen, en hoe publiek, politiek en wetgeving elkaar bespelen op het scherp van de snee. Leadership, het geeft aan dat iemand zou moeten weten waar de firma heen gaat; een persoon die alles weet en die uiteindelijk alles beslist... Inderdaad, door de eeuwen heen was dat zo. We hadden de farao's in Egypte, de Romeinse keizers, de koningen en keizers die erop volgden, de Paus(en) en ook nu nog wat dictators en koningen. De laatsten van deze leiders krijgen het moeilijker; hun macht wordt ingeperkt, hun taken ceremonieel, sommigen worden gedoogd, anderen worden uit het zadel geholpen... er broeit wat.

In de bedrijven maken we een gelijkaardige evolutie door. Daar waar we vroeger inderdaad een baas hadden, voor wie iedereen opzij ging, zien we nu dat bedrijven nog wel een CEO hebben, maar rond die CEO wordt een comité gevormd waar elk zijn eigen domein beheert en waarbij er nog een voorzitter is om knopen door te hakken waar nodig. Het is immers zo dat de wereld complex is geworden, wetten en reguleringen, internationalisatie, opkomst van massaconsumptie en massadruk, ethisch en ecologisch besef, ... Niet vanzelfsprekend om dan als één man/vrouw dit allemaal te bestieren. We krijgen dus een groepsbeslissing waarbij groepsdynamiek ten volle kan spelen en niet meer 'de alwetende'.

Ook op lagere echelons is dit principe van toepassing. Je hebt nog wel een verantwoordelijke, maar die moet meer en meer steunen op zijn mensen en hun kennis om beslissingen te nemen. Hij of zij wordt meer een coach en mentor dan een alwetende; er wordt meer overleg verwacht, er worden ook andere vaardigheden geëist van de teamleden. Daar waar het vroeger dikwijls voldoende was een uitvoerende te zijn om langdurig werk te hebben, word je nu geacht een expert in jouw domein te worden die goed kan samenwerken, communiceren en waar nodig leiding geven in (kleine) projecten.

Deze ogenschijnlijke tegenstelling van een expertrol én groepswerker kan verklaard worden met de nieuwe gestelde verwachtingen: aan de ene kant moet men kunnen deepdiven in een niche (expert) en aan de andere kant moeten ze hun kennis goed kunnen doorgeven teneinde de ganse organisatie sterker te maken. Een gevolg van het continu verhogen van de doelstellingen, zowel naar de teamleader als naar de teamspelers toe, dwingt het bedrijf tot bijscholing en investeringen in menselijk potentieel. Daarbij is het uitermate belangrijk transparant te communiceren en de gestelde doelstellingen van zowel het team als het individu jaarlijks te herzien en te evalueren.

Niet alleen de manier waarop er leiding wordt gegeven in bedrijven verandert; de producten en diensten zelf zijn ook voorwerp van verandering en iedereen die een beetje beschermd wordt, is de laatste tijd op zijn hoede. Welk toekomstperspectief is er nog en voor wie? In 'strategy management' zie je dat er twee soorten strategieën zijn: die van de geleidelijke verandering en die van de abrupte. De geleidelijke verandering is daar waar we constant innovaties zien, voortbouwend op wat eerder geleerd en ervaren werd. Machines worden aangepast en verbeterd, nieuwe procedures worden ingevoerd om verliezen te verminderen.

Dit is wat we altijd al deden, waar de meesten zich min of meer comfortabel bij voelen.

De tweede soort strategie is die van de abrupte verandering, iets wat niet was gisteren, maar vandaag 'alomtegenwoordig' is. Meestal zijn het *greenfieldplayers*, dus firma's die eerder niet bestonden of niet in dit segment aan het werk waren, die met totaal nieuwe producten en diensten tevoorschijn komen, niet gehinderd door eerdere bedrijfsstructuren, klantenverplichtingen of historische lading en die voluit de veranderingskaart trekken. Ze verrassen de 'gevestigde waarden'. We denken hierbij aan *Uber*, taxiserie die een dienst aanbiedt, maar die zelf geen taxi's bezit; *whatsapp*, voorziet communicatie zonder eigen netwerk, *Medimarkt*, gaat in tegen de setup van de apothekers, *airbnb*, zorgt voor goedkoop slapen en beconcurrereert de hotels, thuisafgehaald.be 'breekt in' bij de restaurants en ga zo maar door. Terwijl de gevestigde groepen zich beroepen op strikte wetgeving en licenties, kan de uitdager -zolang er geen gerechtelijke uitspraken zijn- zich ontwikkelen

en zich verder profileren naar de klanten toe, dikwijls met snellere service en goedkopere diensten waarbij heel snel veel marktaandeel verworven kan worden. Combineer dit met een uitgekende communicatiestrategie en alle lichten gaan op rood bij de uitgedaagde bedrijven.

Het moet gezegd, de huidige wetgeving is verouderd. Verstrengen van de voorwaarden zou ieder initiatief kunnen laten verzanden en een negatieve spiraal ontwikkelen daar waar we net een positief verhaal moeten schrijven. Net omdat mensen op de werkvloer meer verantwoordelijkheid en invloed krijgen, ze de kans krijgen om nieuwe *skills* aan te boren en uit te proberen, groeit het besef, '*plus est en vous*'. We gaan van meer verantwoordelijkheden op het werk naar ondernemerschap thuis. Nieuwe vaardigheden en nieuwe verantwoordelijkheden, die hebben we al. Breng daarbij de hoge belastinggraad in België én de kans om het inkomen wat op te krikken en we hebben een gouden combinatie: dé kans om de economie extra vuur/zuurstof te geven.

Moeten we dan zomaar alles aanvaarden? Moeten we machteloos toezien hoe honderden banen verdwijnen in de 'gevestigde' bedrijven? Moeten we dezelfde boekhoudkundige, veiligheids- en gezondheidsvoorwaarden opleggen aan de opkomende ondernemers? Moeten

we berusten in verdere uitbesteding van jobs in het buitenland? Moeten we ervan uitgaan dat de verworven sociale voorwaarden zullen afkalven? Kunnen we de bedrijven mobiliseren om niet enkel voor snelle winst te gaan, maar om een lange termijn project aan te gaan?

Volgens mij is er geen standaard antwoord op bovenstaande vragen. Je kunt er alle kanten mee uit en wat je ook beslist, het zijn nagenoeg communicerende vaten. Beide groepen dienen een frame te krijgen waarbinnen ze moeten werken. Dit frame zou ontworpen kunnen worden per sector, per omzet, per... Eén ding is duidelijk, naar de buitenwereld toe moet er een duidelijke *labeling* zijn: wat kan er verwacht worden van beide soorten bedrijven naar kwaliteit, service en personeelsbehandeling toe? Eén van mijn broers stelde het zo: we zouden bij een bestelling in een shop, online en offline, de mogelijkheid moeten krijgen om een 'menswaardigheidscode' te zien bij de aan te kopen dienst of product... Misschien nog wat vroeg, maar waarom niet?

Wat zeker vermeden moet worden, is een puinhoop aan reparatiewetten, gebaseerd op de oude 19de eeuwse Napoleontische code. De wereld verandert, er is een voortdurende evolutie en ook wetgeving staat daar niet los van. Wie weet komt er plots een bedrijf of kabinet op de proppen met een nieuwe, totaal aangepaste wetgeving... We mogen dromen.

De politiek... Men sprak al in de jaren '80 van krokodillen; hopelijk zien ze in dat de wereld verandert... Om even een oude stelling te quoten en daarna te parafaseren: '*new tools + old processes = expensive new tools*' (veranderende wereld + oude visie = dure veranderende wereld). We worden mondiger en willen gehoord worden, zowel de massa als de minderheden. Het is aan de politiek om een kader te scheppen waarbinnen de burger kan leven, werken, spelen en bijdragen aan een bloeiende economie.

'*Change is here to stay*' zei één van mijn managers en ik wilde hem van wederwoord dienen met '*we hebben ook wat stabiliteit nodig*', maar blijkbaar is '*change the only consistent thing for the near future*'. We zorgen er maar beter voor dat we goed voorbereid zijn.

(Stefan Vanwildemeersch)

Humanistische jongeren vzw presenteren

DIGIMORES DEBATWEDSTRIJD

In samenwerking met de huizen van de Mens en de Mens.nu

17 FEBRUARI 2016
WOENSDAGNAMIDDAG
VC MOZAÏEK / KORTRIJK

WIN MOOIE
PRIJZEN

DEBATWEDSTRIJD VOOR VRIJ-ZINNIGE JONGEREN

WAT?: In duo wordt gedebatteerd rond brandend actuele thema's

WIE?: Derde graad secundair onderwijs ASO, BSO, KSO en TSO

WAAROM?: Omdat de mening van jongeren telt!

www.debatwedstrijd.be